

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

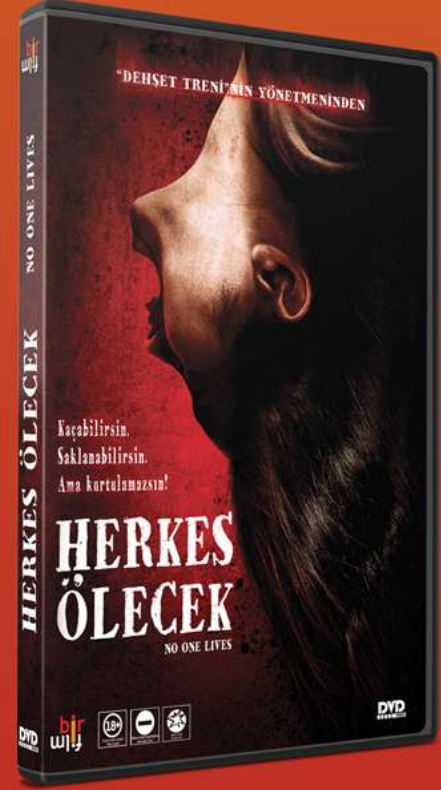
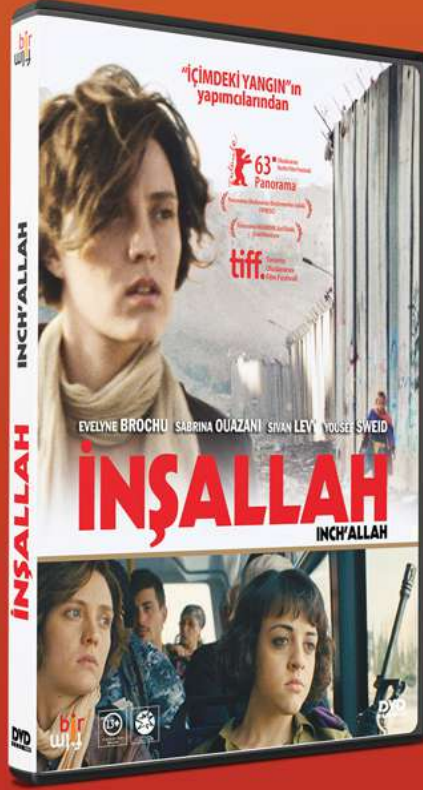
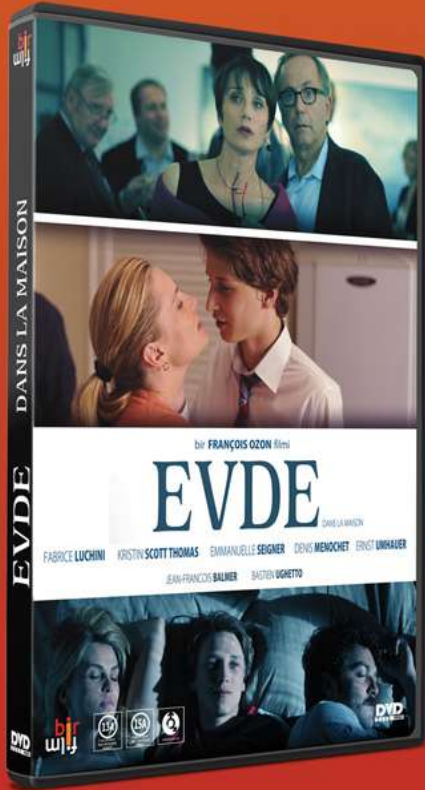
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HER AŞKTA OLDUĞU GİBİ...
**BU İŞTE BİR
YALNIZLIK VAR**

EN SEVDİĞİNİZ OYUNCULAR, EN SEVDİĞİNİZ YÖNETMENLERİN
EN İYİ FİLMLERİNDE EVİNİZDE

www.birfilm.com - twitter.com/birfilm
evdesinema@birfilm.com

bir
film

ŞİMDİ DVD 'DE
TÜM SEÇKİN SATIŞ NOKTALARINDA!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

1953; 60 SENE ÖNCE

BU HAFTA...

2013'ÜN BİTMESİNE NEREDEYSE 15 GÜN KALDI. YENİ YILIN HEYECANI BİR YANA, HAFTA İÇERİSİNDE YAĞAN KARDAN DOLAYI AKLINIZA SANIRIZ HEMEN 'FİLM İZLEMEK' GELDİ. ÖYLE YA, SOĞUK VE KARLI BİR GÜNDE SINEMAYA GİTMekten YA DA EVDE SICAK BİR ŞEYLER İÇİP GÜZEL BİR

film seyretmekten daha keyif verici ne olabilir? Sinemaseverler, filme gitmeden önce (veya filminden sonra) takip ettikleri yazarların 'film yorumları'na bakarlar genelde. Türkiye'de yıllık seçimlerle 1967'den itibaren kurumsallaşan 'sinema yazarlığı' elbette o tarihte başlamadı. Sinemanın emekleme günlerinden itibaren 'film eleştirisi' hep vardı. 1950'lerde önce Çetin A. Özkırım, sonra Tuncan Okan tarafından Milliyet'te haftalık olarak kaleme alınan "Haftanın Filmleri", basınıımızda bu geleneğin en akılda kalıcı örneklerinden biri.

Sinemalarımızda bu hafta "Bu İşte Bir Yalnızlık Var" ve "Hobbit: Smaug'un Çorak Toprakları" gösterime girerken, tam 60 yıl öncesine ışınlanıp 13 Aralık 1953'te sinemalarımızda neler gösterilmiş bir bakalım istedik.

1953, sinema ve televizyon açısından da önemli bir sene kuşkusuz. Amerika ve Avrupa'da televizyon giderek hakimiyetini ilan ederken ve sinema seyircisi azalırken, Hollywood atağa kalkarak bizde 'sinemaskop' olarak bilinen 'geniş ekran' (widescreen) tekniğini ilk kez 1953 yılında ticari olarak uygulamaya soktu. Göz alabildiğine bir seyir zevki vaat eden sinemaskopun ülkemize de hemen geldiğini ve hayli rağbet gördüğünü söyleyebiliriz. Öte yandan yine 1953'te 3D filmlerin ülkemiz dahil her yerde gösterime girdiğini görüyoruz. Tabii gösterim koşullarının ve 3 boyutlu gözlüklerin bugünkü gibi olmadığını hatırlatmamıza gerek yok.

1953, Türk televizyonculuğu için de önemli bir sene. İstanbul Teknik Üniversitesi, küçük bir vericiyle deneme yayınlarına başlıyor ve 1953'ten itibaren 1968'de TRT devreye girene kadar bu yayın İstanbul'da 'mutlu bir azınlığa' ulaşıyor.

Adnan Menderes'in başvekil olduğu, Kore Savaşı'nın bizden de can aldığı 1953 yılının 13 Aralık günü, "Haftanın Filmleri" köşesinde tam sekiz film yer alıyor.

Manşette, Pedro Armendáriz'li siyah-beyaz bir dram var; "Toledo Âşıkları" (Les Amants De Tolède). Tırnak içi alıntılarımızı Çetin A. Özkırım'dan yapalım: "Stendhal'ın aynı adlı eserinden perdeye maledilen hikaye(...), bütünü bakımından cidden güzel."

Esther Williams'lı, Technicolor renklerle bezeli müzikal komedi "Zafer Yarışı" (Dangerous When Wet); "...içinde bol bol yüzme sahneleri olan, renkli bir kordela."

Joseph Pevney'nin 1952 tarihli siyah-beyaz boksör dramı "Yenilmez Kuvvet"te (Flesh And Fury) Tony Curtis için yapılan eleştiri hayli sert: "Oldukça derli toplu olan senaryoda rolüne bir türlü oturamayan gene T. Curtis. Bu çocuğun aktörlükten zerre nasibi yok. Amma Amerika'nın küçük hanımları oğlanı çok beğendikleri için stüdyosu delikanlıyı pek tutuyora benziyor."

Joseph Kane'in yönettiği 1949 yapımı "Son Haydut" (The Last Bandit) için "Berbat renkli, malum Hollywood sıra filmlerinden biri daha. Dışarıya çıkan döviz yazık."; 1951 yapımı komedi western "Sahte Kahraman"daki (Io Sono Il Capataz) Renato Rascel içinse "...kısacık boyu ile yaptığı sudan esprilere hani zorla gülünüyor dense yeridir" denmiş.

Lütfi Akad klasiği "Kaatil" hakkında "Birçok yerli filmimizden başarılı olmakla beraber gene de tam ve kusursuz denemez. Biraz hüsnüniyetle, zevkle seyredilecek bir kordela" yorumu yapılmış.

1952 yapımı İtalyan filmi "Günahkârlar" (Chi È Senza Peccato....) için bir yorum yer almazken, son olarak Michael Wilding, Margaret Lockwood, Orson Welles'in rol aldıkları "Korkunç Şüpheler" (Trent's Last Case, 1952) yer verilmiş ve "...hafif polisiye olan eser" yorumu yapılmış.

Gelelim tam 60 yıl sonraya, yani bugüne... Sayfaları çevirip okumaya başlayın bakalım o günkü yorumlarla bugünküler arasında fark var mı; bu hafta sinemalarda hangi filmler var, biz neler yazmışız...

GİZLİ TEŞKİLAT
(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com OKAN ARPAC oarpac@gmail.com BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com

MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcyalc@hotmail.com **GÖRSEL YÖNETMEN** BİLGEHAN ARAS

LOGO TASARIM ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA** BAŞAR UĞUR **KATKIDA BULUNANLAR** TUNCA ARSLAN, OLAN ÖZYURT, MURAT EMİR EREN,

İLHAN YURTSEVER, KAAAN KARSAAN, ESİN KÜÇÜKTEPEPINAR, FIRAT ATAÇ, SERDAR KÖKÇEOĞLU **REKLAM İLETİŞİM** EMEL GÖRAL emel.goral@hotmail.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Hobbit: Smaug'un Çorak Toprakları (The Hobbit: The Desolation Of Smaug); Bu İşte Bir Yalnızlık Var.

13 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları...

14 TRENDEKİ YABANCI

Tunca Arslan, Esat Özgül'ün yönettiği 1951 yapımı "Ne Sihirdir Ne Keramet"le Süreyya Plajı'nı hatırlıyor.

16 AŞKTAN DA ÜSTÜN

Arthur Penn'den 1966 yapımı bir 'paranoya' başyapıtı: "Kaçaklar" (The Chase)... Murat Özer imzasıyla.

18 ESRAR PERDESİ

İlhan Yurtsever, Yasujiro Ozu'nun sinemasına bakıyor.

24 TOPAZ

Barbet Schroeder'den: "General İdi Amin Dada" (Général Idi Amin Dada: Autoportrait)... Kaan Karsan imzasıyla.

26 İTİRAF EDİYORUM

Esin Küçüktepepınar, Christian Berger'le konuşuyor.

28 GİZLİ AJAN

Shane Meadows'un gölgede kalan filmi: "Ölü Adamin Ayakkabıları" (Dead Man's Shoes)... Fırat Ataç imzasıyla.

30 AİLE OYUNU

Zerre; Pasifik Savaşı (Pacific Rim).

34 GENÇ VE MASUM

"Tabu"nun yönetmeni Miguel Gomes'in yeni filmi: "Redemption"... Serdar Kökçeoğlu imzasıyla.

36 SAPIK

Gündemden yansıyanlar... Olkan Özyurt imzasıyla.

HOBBİT: SMAUG'UN ÇORAK TOPRAKLARI

ORJİNAL ADI The Hobbit:

The Desolation Of Smaug

YÖNETMEN Peter Jackson

OYUNCULAR Martin Freeman,

Ian McKellen, Richard Armitage,

Ken Stott, Orlando Bloom,

Evangeline Lilly, Lee Pace,

Cate Blanchett,

Benedict Cumberbatch,

Mikael Persbrandt, Luke Evans,

Stephen Fry

YAPIM 2013 ABD-Yeni Zelanda

SÜRE 161 dk.

DAĞITIM Warner Bros.

"FİLM, SMAUG'UN TOPRAKLARI KADAR ÇORAKTI RIZA BABA" DEMekten KENDİMİZİ ALAMIYORUZ NE YAZIK Kİ. "YÜZÜKLERİN EFENDİSİ" NDE YAKALANAN İVME BURADA KAYBEDİLİYOR.

PETER JACKSON'IN "THE HOBBİT"İ ÇEKİP ÇEKMEYECEĞİNE KARAR VERMESİNİ BEKLEDİĞİMİZ YILLARI ANIMSAYINCA, BUGÜNLERİ YAŞAYIP GEÇMİŞTEKİ HALİMİZE "HİÇ BEKLEMİYİN, OLMA SA DAHA İYİ" DİYECEĞİMİZ AKLİMIZA gelir miydi? "Yüzüklerin Efendisi" (The Lord Of The Rings) üçlemesinin hiç durmaksızın yükselen ve üçüncü filmde doruk yapan ivmesi, "Hobbit"te ikinci film itibarıyla tersine işliyor. İlk filmde dile getirdiğimiz, senaryonun karakterizasyon ve karakterlerin istençlerine izleyiciyi ortak edememesiyle ilgili problemi, ikinci filmde çözümleneceği yerde daha da derinleşiyor. Karakterler daha belirgin hale geleceğine daha da silikleşip, daha yüzeyde seyrediyorlar, haliyle elimizde kocaman laflar eden, koca koca sahneleri bağıra çağıra anlatan bir filmde ve senaryo namına da hepi topu olay örgüsünden gayri bir şey kalmıyor.

Halbuki Peter Jackson çok uzağa değil, yine kendi mahsulü olan, muazzam bir 'devam ettirme' filmi olarak selamladığımız "İki Kule"ye yeniden dönüp baksa, yapması gerekenin, filmin hemen her seviyesinde bir adım daha ileri gitmek olduğunu göremez miydi? Thorin'in ve saz arkadaşı diğer cücelerin kitabın sağladığı enstrümanlarla derinleşemediği için, olay örgüsü içinde bu karakterleri ilk filmde hatırmızda kaldıkları kadarıyla izliyoruz film boyunca. Bu halleriyle yaşadıkları gerilimler de, içine düştükleri zor durumlar da manasızlaşıyor. Olay örgüsü ne kadar giriftleşirse giriftleşsin (ki bu da olmuyor), karakterleri umursamadığımız takdirde başlarına gelecekleri de umursamayacağımız aşıkarken, en az bir İstanbul-Ankara yolculuğu kadar uzun 'hissedilen ve maddi' süreye sahip bu filmin izleyici için tek çekici tarafı ismi mi? Peter Jackson, kitabı filme çekmeye mecbur bir memuriyet mi icra ediyor? Zaten daha önceden müşerref olduğumuz bilimim Orta Dünyalı sima ile, aynı üstün teknoloji ve aynı şartlar dahilinde karşılaşmamızın, altında yatan derin bir hikaye olmadığı müddetçe ne önemi var?

Filmde karakterlerin ilerlemediğinden yakınıp durduk yukarıdaki paragraf boyunca. Daha beteri olduğunu da üzümlere söylemeliyim. İkinci filmde, karakterler ilerleyecekleri yerde, geriye doğru gidiyorlar. Örneğin, ilk filmde aktör Richard Armitage'ın da çabasıyla izleyici nezdinde ete kemiğe bürünen Thorin, bu filmde oradan oraya sürüklenen alelade bir tip sadece. Arada ortaya çıkıp "Kralım ben, kralım. Kraaallım!" demekten gayri bir işlev görmemesini anlayabilmek imkansız (Burada "Ben kralım demek zorunda olan kişi, kral değildir" sözünü alıntılarlamak gerekiyor "Game Of Thrones"dan). Babasının kötü şöhretli mirasını omuzlarında taşıyıp bu güçlülük mücadele eden bir karakter yerine, film boyunca hikayenin hemen hiçbir köşe taşına etki edemeyen bir karakter buluyoruz. Thorin bu haldeyken diğer cücelerin bazılarını yakın çekimde görmek bile mümkün olmuyor. Cüce ekibindeki oyuncuların bir kısmı 160 dakikalık filmde kendilerini anne babalarına, eşlerine gösterebilmek için özel çaba harcamalılar... Çünkü bildiğin yokları oynuyorlar. Herkesin çakırkeyif olduğu bir düğünde hızını alamamış bir halayın içerisindeki insanlar kadar flular...

Jackson'ın "Yüzüklerin Efendisi"ni sinemaya uyarlarken kitaba bağlı kalmadan yaptığı değişiklikler nedeniyle kendisine küfür eden, sayıp söven aklı evvel püristler rahatlayabilir (Bir kitap olduğu gibi sinemaya aktarılacağına kitap olarak rafınızda dursun daha iyi). "Hobbit" mümkün merteye kitaba uygun ilerliyor. Çünkü serinin üç film olabilmesi namına geniş malzemeye ihtiyaç var. Ve şu haliyle bu malzemenin iyi bir film etmediğini, Jackson'ın gerekli sinemasal müdahalelerde bulunamadığını belirtmek gerekiyor. İlk filmde bir yere kadar işleyen her şey, "Smaug'un Çorak Toprakları"nda bir dezavantaja dönüşüyor. Zira Jackson, başlangıçta karakterlere çok zaman ayırdığını, bunun da izleyiciyi sıkıldığını düşünmüş olmalı ki, bu bölümde aksiyon ve takip sahnelerinde epey

“SMAUG’UN ÇORAK TOPRAKLARI”NIN JACKSON NAMINA EN İYİ TARAFI, İLK FİLME GÖRE DAHA KARANLIK BİR YAPISININ OLMASI. KENDİSİNE HAS MAKYAJ VE EFEKTLERE FIRSAT TANIMASI.

bir benzin yakıyor. Zaten başta da söylediğimiz üzere ana problem de buradan çıkıyor. Bu aksiyon dahilindeki karakterleri umursamamız için film çaba sarfetmiyor. “Hobbit”, yapısı gereği “Yüzüklerin Efendisi” kadar dramatik yönü ağır ve sağlam basan bir kitap değil, eğer perdede izlediğimiz hikaye, ayaklarını dramatik bir sacayağa yaslamak istiyor ise, bunu en başından bir yetişkin masalı gibi kurgulamamalı, bu gibi bir kurguya gidildiyse de, aksiyonundan ziyade, karakterlerin ağır bastığı bir yönelim sergilenmeliydi. Nitekim filmin aksiyonu da pek öyle Jackson’dan alıştığımız türde zihin açıcı sinemasal anlar yaratmıyor.

“Smaug’un Çorak Toprakları”nın Jackson namına en iyi tarafı, ilk filme nazaran daha karanlık bir yapısının olması. Kendisine has

plastik makyaj ve görsel efekt numaralarına fırsat tanınması. Ama fantastik seriler söz konusu olduğunda, “seri ilerledikçe film de kararıyor” düsturu zaten şaşılacak bir şey değil. Film bunu bozmuyor, ama bozguna uğrattığı bir istatistik var. O da “Önemli serilerin ikinci filmleri iyi olur” istatistiği. “Baba 2” (The Godfather: Part II), Bourne serisinin ikinci filmi “Supremacy”, “İki Kule” ... Hep serileri yükselten filmlerdi. “Hobbit”in ikinci filmine baktığımızda ise “Film Smaug’un toprakları kadar çorak çıktı Rıza baba” demekten kendimizi alamıyoruz ne yazık ki...

Plastik makyaj ve görsel efektlerde Jackson bu kez elini korkak alıstırmamış.

Filmin karakterlerinin motivasyonu izleyiciye geçmiyor. Fenası, Jackson’ın buna niyeti de yok.

ÖLÜMCÜL OYUNCAKLAR

Kemikler Şehri

THE MORTAL INSTRUMENTS
City of Bones

İKİ
DÜNYA
ÇARPIŞACAK

Şimdi DVD ve
BAS OYNAT DVD'de!

FİDA

tiğlon

BU İŞTE BİR YALNIZLIK VAR

O RTAK NOKTALARI ARASINDA BÜYÜK KENT ORTA SINIFININ GÖNÜL MESELELERİNİ YANSITMAK OLAN ÜÇ İSMİN, KETCHE lakaplı yönetmen Hakan Kırvavaç, yazar Tuna Kiremitçi ve senaryo yazarı (aynı zamanda Arka Pencere'nin yetkin kalemlerinden) Burak Göral'ın "Bu İşte Bir Yalnızlık Var"ın çevresinde toplandıklarını görüyoruz. Başrollerini Engin Altan Düzyatan ve Özgü Namal'ın paylaştıkları film, eski bir gitarist olan 40'ına merdiven dayamış Mehmet (Düzyatan) ile kafe işleten alt komşusu Ayşe'nin (Namal) yaşadıklarına odaklanıyor.

Mehmet'in hayattaki en büyük motivasyonu bir süre önce bitmiş evliliğinin yegane meyvesi kızı Ezgi'yle (Ateş) vakit geçirmektir. Boşanmış olmasına rağmen eski karısı Nazlı'nın (Gürsel) can sıkıcı ithamları son bulmamıştır.

Mehmet'in eski şaşaalı müzikal günleri de geride kalmıştır. Onun dışında hayatı tümüyle boşlamış, yalnızlığına hapsolmuştur. Müziğe idealist bakışı da bu işi para için yapmasını engellemektedir. Her şeyi öylesine boşlamıştır ki, Rihanna'dan, hatta ve hatta Britney'den tümüyle bihaber kalabilmeyi başarmıştır. Nasıl olmuşsa olmuş, popüler kültür tarafından 'kirlenilmemiştir'. Fakat yeteneğini yeteneksiz gençlere gitar dersleri vererek çarçur etmesi de içine düştüğü çıkmazı net biçimde özetler.

Her şey filmin başında Ayşe ile kocasının kavgasına kulak misafiri olmasıyla başlar. Adam evi terk eder, bir daha da dönmez. Aradan geçen günlerde Mehmet ile Ayşe'nin onu arama faslına tanık oluruz. Adamın yokluğu artık endişe verecek seviyeye ulaşsa da, genç kadın polise gitmez, onun yerine Mehmet'le birlikte bir çeşit 'süreklilik' yürüterek kocasına ulaşmaya çalışır. Bu arayışlar esnasında Mehmet'in Ayşe'ye olan duyguları şekil değiştirmeye başlar.

Filmin ana iskeleti yukarıdaki gibi aksa da, Mehmet'in hayatındaki müzikal seyir ve kızıyla ilişkisi de iki yan damar olarak yol buluyor. Hem verdiği dersler hem de bir dostunun ısrarıyla dahil olduğu Atiye'nin turnesi yüzünden Ayşe'yle kayıp kocayı arama çalışmaları bölünüyor. Senaryonun zaman zaman 'kayıp

koca'yı ihmal etmesi izleyende karakterlerin onu yürekten aradıklarına dair ciddi şüpheler yaratıyor. Filmin ilk büyük hatası oluşan bu 'odak kayması'. Kayıp kocayı arayışları sık sık sekteye uğrayınca elimizde diş dokunur bir tek Mehmet ile Ayşe'nin ilişkisinin nereye gideceği kalıyor. O noktada hem yönetmen Kettle'nin hem de senarist Göral'ın artıları beliriyor.

Namal'ın doğal performansına biraz alt perdeden de olsa Düzyatan'ın aksamadan eşlik etmesiyle birlikte film biraz daha 'ele gelir' bir hale bürünüyor. İkili arasındaki arkadaşlığın sınırı dikkatle çizilirken, özellikle komik sahneler "Bu İşte Bir Yalnızlık Var"ı yukarı çeken unsurlar oluyor. Buralarda Göral'ın yazdığı sahneler parlamaya ve Kettle'ye ciddi şekilde rehber olmaya başlıyor. Yönetmenin doğru şarkı seçimleri ve kimi kurgu oyunları ile birlikte film de belini doğrultmayı başarıyor.

Başroldeki ikili için söylediklerimiz yan karakterlerdeki oyuncular için geçerli olamıyor. Başta Gaye Gürsel, yan karakterlerdeki oyuncular rollerinde ciddi biçimde sırtıyorlar.

Filmin söylediklerine gelince... Temel olarak "O eski güzel günler ve güzel insanlar artık yok. Devir değişti. Belki de bu değişime ayak uydurma, yola devam etme zamanı" gibi bir cümleye bağlanıyor film. Bunda yazının başında adlarını andığımız filmin üç yaratıcısının da aşağı yukarı aynı kuşağa mensup olmasının payı olsa gerek. Aynı ruh halini, aynı duygudaşlığı paylaştıkları açık ve bu film nezdinde bu hassasiyetlerini dile getirme fırsatı buluyorlar.

"Bu İşte Bir Yalnızlık Var" ve birkaç sene önceki "Kaybedenler Kulübü" rock ve pop müzik dünyamızın 90'lardan bu yana nerelere geldiğine dair birbirlerini tamamlayan filmler olarak göze çarpıyorlar. Kettle de "Romantik Komedi"den sonra yönetmenliğini bir tık yukarı çekmiş görünüyor. Net.

Küçük oyuncu Merve Ateş pek çok 'büyüğünden' iyi iş çıkartıyor.

Sponsor Vodafone RED'in filmin tümünü bu denli parsellemesi hiç hoş bir manzara yaratmıyor.

YÖNETMEN Hakan 'Kettle' Kırvavaç

UYUNCULAR Engin Altan Düzyatan,

Özgü Namal, Emin Gürsoy,

Gaye Gürsel, Ümit Erdim,

Devrim Akın, Merve Ateş, Müge Boz,

Atiye, Wilma Elles, Turgut Berkes,

Polat Bilgin

YAPIM 2013 Türkiye

SÜRE 122 dk.

DAĞITIM Tiglon (Fida Film)

HAKAN 'KETCHE' KIRVAÇ , "ROMANTİK KOMEDİ" DEN SONRAKİ İKİNCİ FİLMİ "BU İŞTE BİR YALNIZLIK VAR" DA YÖNETMENLİĞİNİ BİR TIK YUKARI ÇEKMiŞ.

"Emek"çiler vazgeçmez!
86 yıl bu kuyrukta bekledik.
Yine bekleyeceğiz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://fantey.org>

siyad

Sinema Yazarları Derneği

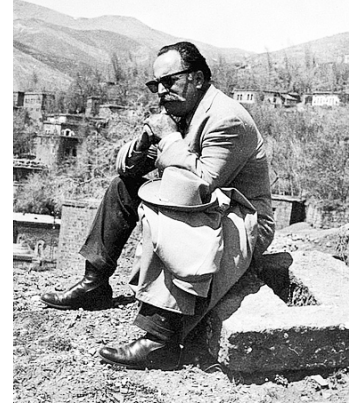
BU İŞTE BİR YALNIZLIK VAR

HOBBİT: SMAUG'UN ÇORAK TOPRAKLARI

MC DANDİK

SAROYAN ÜLKESİ

	BİLGEHAN ARAS	OKAN ARPAÇ	TUNCA ARSLAN	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	OLKAN ÖZYURT	BURÇİN S. YALÇIN
BU İŞTE BİR YALNIZLIK VAR	★★★	★★			★★	★★★★	★★★★
HOBBİT: SMAUG'UN ÇORAK TOPRAKLARI		★★★★		★★	★★	★★★★	★★★★
AÇLIK OYUNLARI: ATEŞİ YAKALAMAK		★★★★	★★★★	★★★★	★★	★★	★★
BİR VAMPIR HİKAYESİ					★★★★	★★★★★	★★
DANIŞMAN	★★★★	★★	★★★★	★★★★	★★★★		★★★★
DÜĞÜN DERNEK	★★	★★★★		★★	★		
ERKEK TARAFI: TESTOSTERON	★★			★★	★★	★★★★	
HAYATBOYU		★★	★★★★	★★	★★	★★★★	
HÜKÜMET KADIN 2	★	★		★	★	★★	
KÜF		★★★★	★★★★	★★★★	★★	★★★★★	
MAVİ EN SICAĞ RENKTİR				★★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★
MC DANDİK					★		
ÖLÜMSÜZ AŞK					★★★★		
RGE: AYAS	★				★★		
RUHLAR BÖLGESİ: BÖLÜM 2		★★★★★		★★★★			★
SAROYAN ÜLKESİ					★★★★	★★★★	
SEVGİ TAŞI			★		★		
SONA DOĞRU	★★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★★		★★★★★
SU VE ATEŞ	★★	★★		★	★★	★★	★
TAMAM MIYIZ?	★★	★★★★		★★	★★	★★★★	★★★★
UZAY OYUNLARI	★★★★			★★★★	★★	★	★★
YARIM KALAN ŞARKI			★★				
YOZGAT BLUES		★★★★	★★	★★★★	★★	★★★★	
PASİFİK SAVAŞI	★★	★★★★		★★	★★	★	★★★★
ZERRE		★★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★

GERÇEKTEN DE “NE SİHİRDİR NE KERAMET”

Altı filmiyle sinema tarihimizde alçakgönüllü bir yer edinmiş yönetmen **Esat Özgül**'le, usta yazarlarımızdan **Kemal Ateş**'in son roman çalışmasında karşılaşmak, güzel bir sürpriz oldu. İster istemez Özgül'ün 1951 tarihli ilk filmi **“Ne Sihirdir Ne Keramet”**i anımsadım...

EMEKTAR VE SAYGIN YAZARLARIMIZDAN KEMAL ATEŞ'İN HENÜZ YAYIMLANMAYAN BİR ROMAN DOSYASINDA KARŞILAŞMAYDIM, KİM BİLİR ESAT ÖZGÜL'ÜN ADINI NE ZAMAN, NE VESİLEYLE anımsardım... Romanla ilgili ayrıntıya girmeyeyim ama sinema tarihimizin ilginç yönetmenlerinden, 29 Ekim 2011'de, 91 yaşındayken ABD'de geçirdiği trafik kazası sonucu yaşama veda eden Esat Özgül'ün de apayrı bir zenginlik kattığı çalışmanın, en kısa zamanda okurlara ulaşmasını ve hak ettiği ilgiyi görmesini diliyorum.

1920 Sinop doğumlu Esat Özgül, altı filmle sinema tarihimizde iz bırakmış bir yönetmen. Lütfi Akad, “Yazıhaneye sık sık gelip giden biri var, adı Esat Özgül. Amerika’da sinema eğitimi görmüş. Boyabathı, Kastamonu Lisesi’ni bitirdikten sonra doğru Amerika’ya gitmiş, bu nedenle İngilizcesi, Türkçesi kadar zor anlaşılıyor” diyor anılarında. Bir başka sayfada da geçiyor Özgül: “Esat Özgül, Hürrem Erman’a bir film yapıyor, adı ‘Ne Sihirdir Ne Keramet’. Acele bir kameraman arıyor. Kısa bir süre günde on lira yevmiyeyle ona kameramanlık yapıyorum ama bu çıkar yol değil. Nikaha iki gün var...”

Üç yıl kadar önce, İstanbul-Maltepe’deki (bir zamanlar) ünlü Süreyya Plajı üzerine bir çalışmam dolayısıyla seyretmiştim “Ne Sihirdir Ne Keramet”i. Açık söyleyeyim, Esat Özgül’den şimdilik seyrettiğim tek film bu ama eksiklerimi tamamlamak için elimden geleni yapacağım. Bu hafta “Ne Sihirdir Ne Keramet”e ve kent tarihine dönük belgesel değerine bakalım, devamı gelir...

Başrolünde komedi geleneğimizin ölümsüz isimlerinden İsmail Dümbüllü’nün bulunduğu, 1951 yapımı film, cam gibi temiz deniziyle Süreyya Plajı’nı da neredeyse bir ‘karakter oyuncusu’ olarak kullanmış. 1980’lerin

başlarında yaz aylarında epeyce zaman geçirdiğim, “Benim Sinemalarım” filminin de hatırı sayılır mekanlarından biri olan plaj, geniş biçimde yansıtılmış perdeye.

Hayli kalabalık oyuncu kadrosunda, İsmail Dümbüllü’nün yanı sıra Luiza Nor, Rasih Ertuğ, Müzeyyen Senar, Perihan Altındağ, Suzan Güven, Abdullah Yüce gibi isimler yer alıyor. Çalıştığı kumpanyadan kovulunca işsiz kalan komedyen ile bir türlü vuslata eremediği ve evlenemediği sevgilisinin öykülerini yarı-fantastik tarzda aktaran film, yaklaşık 60 yıl öncesinin Süreyya Plajı’nın önümüzde her yönüyle boylu boyunca uzandığı, bu açıdan büyük değer taşıyan nitelikte görsellik içeren bir çalışma. Plajın harika kumsalının, palmiye ağaçlarının, gazinosunun ve tabii ki ünlü ‘Bakireler Tapınağı’nın, Yuvakim Filmeridis’in kamerasından değişik sahnelerde dakikalarca gösterildiği “Ne Sihirdir Ne Keramet”, diğer tarihi özelliklerinin yanında sırf bu açıdan da yeri doldurulamaz bir belgesel önem taşıyor.

Filmin başlarında Süreyya Plajı’ndaki bir güzellik yarışmasına tanıklık ediyoruz. Daha doğrusu, bir köşede uyumakta olan rüyasına biz de dalarız. Rüya gelecekte geçmekte... Yıl 1999 ve kahramanımız, “İstanbul ve muhtelif vilayetlerden iştirak eden güzellerin” podyuma çıkacağı yarışmanın jüri heyetinin başkanıdır. Jüri, gazino merdivenlerinin hemen karşısına gelecek şekilde, plajın kumsalındaki masa ve sandalyelere yerleşmiştir. Bir konuşma yapan Dümbüllü, seyircilere ve diğer jüri üyelerine hitaben “Kendimi ve sizleri bahtiyar addediyorum” der ve genç kızların gelmesi için talimat verir. Toplam sekiz kız, önce toplu halde sonra da ayrı ayrı süzülerek merdivenlerden inerler. Biz

seyirciler de dönemin balıknetli genç kızlarını ve plajın güzelliğini seyrederek.

Bir başka sahnede Süreyya Plajı’nda bir film çekilmektedir. Yapımcılığını ‘Tuzak Film’in üstlendiği, “Çıldırın Sülale” adlı filmidir bu! Plajın altın rengi kumsalında kurulan seti, plaj gazinosunun masalarını, sütunlarını, merdivenlerini, soyunma kabinlerini görürken, sette meydana gelen aksaklık ve beceriksizlikler de gözümüzün önünden akar gider. Kamera, sahili tararken Bakireler Tapınağı’nı da uzun uzun sergiler.

Özgül’ün ilk filmi “Ne Sihirdir Ne Keramet”te, Süreyya Plajı’nın sembolü haline gelen, denizin ortasındayken şimdi bir otoyolun kenarında boynu bükük, gariban biçimde durmakta olan Bakireler Tapınağı da özel olarak uzun uzun gösterilmekte. Bu kez Dümbüllü bir fotoğrafçıdır, ‘Foto Dikiz’ olarak Bakireler Tapınağı’nda dans eden kızların fotoğraflarını çekmekle görevlidir.

Dümbüllü’yü, Esat Özgül’ü ve Süreyya Plajı’nı saygıyla, sevgiyle anıyorum.

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

KAÇAKLAR

Arthur Penn'in, “Bülbülü Öldürmek”in (To Kill A Mockingbird) senaristi **Horton Foote'un oyunundan** uyarladığı 1966 yapımı filmi “Kaçaklar” (**The Chase**), ‘korkudan korkmak’ kavramıyla haşır neşir olan, paranoyanın insanı götürebileceği noktaları işaret eden, **‘toplu isteri’nin sonuçlarını** deşifre eden, insanın tuzaklarla dolu doğasına sırtını dayayan ve en önemlisi de **‘ayna’ya tersten** bakabilmenin tarifini yapan bir ustalık gösterisi. Robert Redford, Jane Fonda, Marlon Brando gibi devlerden oluşan kadrosu ise görmelere seza...

SONRAKİ YILLARDA ÇEKTİĞİ “BONNIE VE CLYDE” (BONNIE AND CLYDE), “KÜÇÜK DEV ADAM” (LITTLE BIG MAN), “BOZGUN” (THE MISSOURI BREAKS) GİBİ BAŞYAPITLARLA SİNEMA SANATINA FARKLI BİR SOLUK KAZANDIRMIŞ TELEVİZYON KÖKENLİ USTA ARTHUR PENN’İN, INSANOĞLUNUN ZAAFLARIYLA BİRLİKTE ÇÜRÜYEN YÜZÜNÜ yansıttığı filmi “Kaçaklar” (The Chase), bir tiyatro oyunu uyarlaması olmasına rağmen hiçbir anında bu tuzağa düşmeyen ve sinemasal zenginliği üst düzeyde olan bir çalışma. “Bülbülü Öldürmek”in (To Kill A Mockingbird) de senaristi olan Horton Foote’un aynı adlı oyunundan beyazperdeye taşınan film, insan denen yaratığın hayatla olan bitmek bilmeyen didişmesinin yansımalarıyla vücut buluyor. İnsana dair her türlü duyguyu harmanlayan ve bunun sonucunda izleyenin kanının çekilmesine vesile olan bir bütüne ulaşan yapım, iyi ile kötü kavramlarını da iç içe geçirerek onları anlamsızlaştırıyor adeta.

İrkçılığın hâlâ geçer akçe olduğu bir Güney kasabasında geçiyor filmin öyküsü. Yörenin yaramaz çocuğu Bubber Reeves’in (Robert Redford) hapishaneden kaçtığını ve kasabaya doğru geldiğini öğrenen ahali, geldiğinde onun yapacaklarından nasiplerini alacaklarını düşünerek toplu bir ‘paranoya’ya kapılıyor. Bölgenin en zengin adamının (E.G. Marshall) oğluyla (James Fox) duygusal/tensel bir ilişki yaşayan Bubber’in karısı Anna’dan (Jane Fonda) başlayan ve kasabadaki

herkesi etkileyen bu durum, neredeyse aklı başında tek karakter gibi duran şerifi (Marlon Brando) de alabildiğine zor bir pozisyonun içine sokuyor. Kasabadaki herkesi içine alan bu toplu paranoyanın yansımaları ise son derece trajik sonuçlar doğuruyor haliyle...

Filmin kısaca özetlemeye çalıştığımız öyküsünden de anlayacağınız gibi, tümüyle insanoğlunun zaafları üzerine kurulu bir yapıda yükseliyor “Kaçaklar”. Özellikle ‘korkudan korkmak’ kavramıyla haşır neşir olan, paranoyanın insanı götürebileceği noktaları işaret eden, ‘toplu isteri’nin sonuçlarını deşifre eden, insanın tuzaklarla dolu doğasına sırtını dayayan ve en önemlisi de ‘ayna’ya tersten bakabilmenin tarifini yapan bir film bu. Hikayeye etki eden bolca karakter olmasına karşın, her birinin hayatla ve birbirleriyle olan karmaşık ilişkisini ustaca yansıtan Lillian Hellman imzalı senaryo, filmin ‘ağa düşüren’ yapısını tüm dolgunluğuyla aktarıyor. Karakterlerin ilk andan başlayan ve giderek trajik açılımlara doğru meyleden eylem planlarını satır atlamadan okuyan bu senaryo, yönetmen Arthur Penn’e de belli bir anlatım rahatlığı kazandırıyor. Nedenler ve nasıllar arasında boğulmaktan kurtulan entrika, seyirciyi de su gibi akan bir hikayeye baş başa bırakıyor sonuç olarak.

Sınıfsal ve ırksal çatışmaların da önemli roller üstlendiği “Kaçaklar”,

bu anlamda da önemini haykıran bir ustalık gösterisi. Küçük kasabanın beyaz nüfusunun Afro-Amerikalı sınıfa karşı önyargı ve nefretinin yanı sıra, beyazlar arasındaki sınıf farklılıkları da bir tür sevgi-nefret ilişkisini açığa çıkarıyor. Melodramatik bir atmosferde ilerleyecekmiş gibi görünen hikaye, böylece sert bir toplumsal eleştiri formuna kavuşuyor, insan doğasının ona dayattıklarıyla birlikte. Marlon Brando'nun canlandığı şerif karakteri, tüm bu 'karmaşa' içinde bir tür 'denge' unsuru olarak öne çıkıyor ve kontrolsüz yığınların birbirlerine yönelttikleri öfkeyi bastırma işlevi üstleniyor. Bunu nereye kadar başarabildiği ise tartışmalı...

"Kaçaklar", bir yandan insan ve onun deformasyona eğilimli ruhunun aynası olurken, öte yandan trajik bir aşk hikayesi de anlatıyor bizlere. İki erkeği de seven ama çözümsüzlüğün kışkacına kendini kaptırmış bir kadının boğucu yalnızlığının üzerinde yükseliyor zaman zaman öykü. Gençecik bir Jane Fonda'nın (ona herkes âşk olabilir) canlandığı bu karakter, keskin virajlarla kaplı yolunu düzleştirmek için elinden geleni yapıyor, aşkını 'elle tutulabilir' bir kıvama taşımak istiyor ama sadece kendisine bağlı olmayan bu durumun kurbanı haline geliyor. Çevresindeki erkeklerin müsebbibi olduğu bu durum, genç kadını 'arzu nesnesi' yken 'kötü kadın'a, ardından da bir 'zavallı'ya

dönüştürüyor. Kasabalının da onu bu noktaya taşımak için ekstra çaba harcadığı da hesaba katılırsa, filmin sonunda 'kaybeden'in yalnızca o olduğu hissiyatı doğuyor seyircide.

Oyuncular konusunda hiçbir sıkıntısı olmayan, kalabalık kadronun hiçbir halkasında sorun göremediğimiz, hatta bazı isimlerin öne çıkmayı başardığını söyleyebileceğimiz film, özellikle Marlon Brando ve Janice Rule'u (kocasını aldatan bir kadını oynuyor) yıldızlaştırıyor. Sonlara doğru bu iki oyuncunun etkisi daha da hissedilir oluyor ve hikayenin gidişatını belirleyen karakterleriyle filmin nefes alıp vermesini sağlıyorlar. Jane Fonda, Robert Redford, James Fox, E.G. Marshall, Angie Dickinson ve Robert Duvall da bu ikiliyi harekete geçiren performanslar sergiliyorlar; hikayenin 'vahşi' yapısını açığa çıkarma konusunda etkin roller üstleniyorlar. Bir topluluğun neyle ve nasıl motive edilebileceğini, bunun nelere yol açabileceğini, 'toplum psikolojisi' kavramının neden önemli olduğunu, bireysel değerlerin 'toplu isteri' içinde nasıl eriyip gittiğini, 'linç kültürü'nün insanı nerelere götürebileceğini mükemmel bir sinemasal derinlikle anlatan film, hem Penn filmografisinin hem de sinema tarihinin en sağlam sosyolojik dramlarından. Zamanında hem Amerikalı eleştirmenler hem de seyirciler tarafından küçümsenmesi ise onların günahı bizce...

SON MINİMALİST

12 Aralık biz sinema müptelası faniler için karışık hislere gebe bir tarih. **Akira Kurosawa** ile beraber Japon sinemasının en önemli ustası olan **Yasujirô Ozu** tam 110 yıl önce doğmuş o tarihte. Ve yaşadığımız andan 50 yıl evvel ayrılmış bu diyardan; yine aynı gün...

FİLMOGRAFİSİNİ OLUŞTURMAYA BUGÜN BAŞLAMIS OLSAYDI SAYET AĞIR, DİNGİN VE NAİF ÜSLUBUYLA YASUJIRÔ OZU YİNE DE AYNI PRESTİJE ERİŞEBİLİR MİYDİ? CEVABI İMKÂNSIZ OLDUĞU KADAR GEREKSİZ DE BİR SORU BELKİ ANCAK

kariyerinin zirvesini gördüğü 1950'lerden bu yana gerek sinema sanatının normlarında gerekse insani değer yargılarında meydana gelen farklılaşmalar göz önünde bulundurulunca insan ister istemez üstadın asri zamanlara intibak edişini gözünde canlandırmakta zorlanıyor.

Ozu sinemasını belirgin kılan başlıca unsur, yerinden zerrece kıpırdamayan kamerasıdır denir. Gerçekten de günümüz sinemasının büyük bölümüne nüfuz etmiş olan hızlı kurgulu, devingen yapının yanında Ozu'nun sinema anlayışı fazlasıyla 'durağan'dır. Filmografisini baştan sona tarasanız çıkarabileceğiniz hareketli planların toplamı herhangi bir günümüz Hollywood yapımını aşmayacaktır muhtemelen. Özellikle sessiz dönem filmlerinde kaydırmalı kamera hareketlerine nispeten daha fazla yer veren yönetmen, buna rağmen hiçbir zaman filmlerinin temposunu teknik unsurlar vasıtasıyla belirlememiş ve biçimsel olarak hep aynı yalın izleğin peşinden gitmiştir.

Fakat Ozu'nun sinemasında devinim ya da durağanlık, özetle teknik unsurlar çok daha geri planda yer tutar. Onun sinema anlayışında kameranın konumu, hareket yahut montaj neredeyse sadece insan ilişkileri, Japon kültür ve gelenekleri, değişen sosyal değerler ve hızla artan yabancılaşmanın bir çeşit tezahürü, dahası zaruri bir tanığı pozisyonundadır. Örneğin ilk filmlerini bir nebze dışarıda tutmak koşuluyla kamerasının

statikliği ve hemen her zaman yer hizasında durması, ülkesinin kimliği ve tarihinin bir yansıması olarak da görülebilir. İnsanına tepeden bakmaz Ozu, her daim alçakgönüllülükle yaklaşır. Onun filmlerinde dedikoducu komşular da, haylaz veletler de en az fedakâr aile bireyleri kadar gerçek ve samimidir. Ozu neredeyse hiçbir karakterinden içten bir ihtiramı esirgemez.

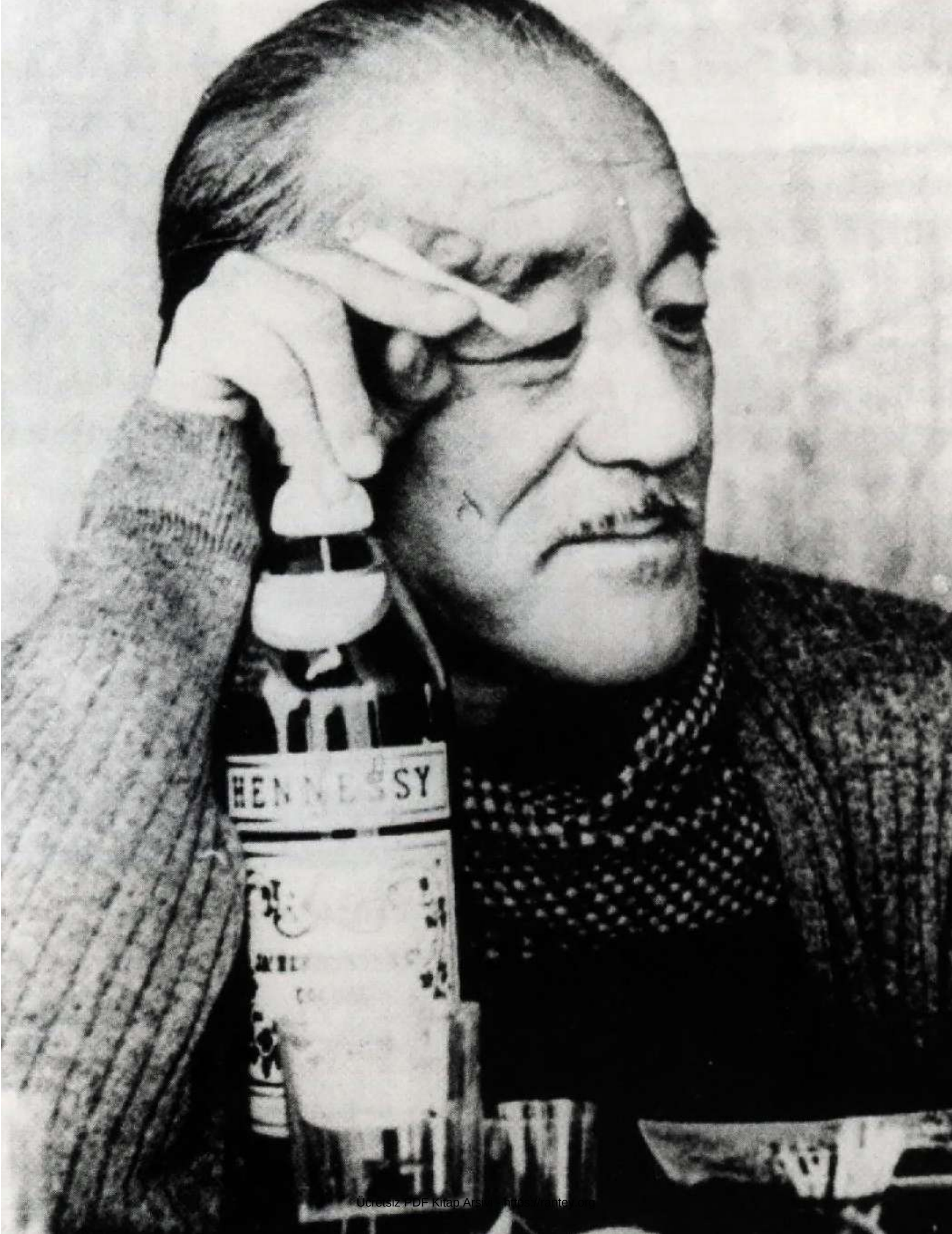
Öte yandan özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası Japon toplumunun her kademesine sirayet eden Amerikan etkisi ve buna paralel hissedilmeye başlanan sosyal ve kültürel değerlerdeki erime Ozu'nun filmlerinde topluma yönelik bir serzeniş suretinde ifade bulur. Yönetmen toplumdaki değişimi bağışlanamaz değilse bile, düş kırıcı bir süreç olarak yorumlar. Nitekim bilhassa 1940'ların ikinci yarısından itibaren büyük oranda geleneksel Japon ailesinin hikâyesini anlatmaya soyunması ve bunları ele alışındaki kesif melankoli hissi savaş sonrası zevahire bakışının nişanesi olarak okunmaya da müsait görünmektedir.

Ozu'nun sinemasını teşekkül ettiren aile ilişkileri, evlilik, ayrılık, ölüm, yalnızlık, çocukluk, seyahat, yaşlılık, Japon kültürü, modernizasyon, özveri gibi temel motifler arasında 'aile'nin yeri elbette apayrıdır. İster yalnızca bir baba-oğul ilişkisi isterse de geniş aile kavramı üzerinden ilerliyor olsun, Ozu'nun hemen her filminde aile teması kendine muhakkak bir yer bulur. Üstadın aile mefhumuna yaklaşımı son derece ağırbaşlı ve bir o kadar da iç burkucudur. Bir nevi tabiat kanunu gereği vakti geldiğinde yuvadan uçup giden evlatlar ve geride kalan mükedder

ebeveynler kaçınılmaz bir döngünün tabii bileşenlerini oluşturur Ozu sinemasında. Aile içi dayanışmalar kadar kuşaklar arası çatışmalara da mucibince alan bahşeder yönetmen. Fakat her daim, aşırı dramatik öğelerden de uzak durur kararlı bir direnimsizlik göstererek.

YALNIZCA KARIYERİNİN OLGUNLUK DÖNEMİNDEKİ MÜESSİR VE AĞIR AİLE DRAMLARINDA DEĞİL, İLK YILLARINDA KOTARDIĞI KOMEDİ VE SUÇ FİLMİ ÖRNEKLERİNDE BİLE ÇOK KESKİN DRAM UNSURLARI GÖZE ÇARPMAZ. OZU SADE, ögündelik, hatta neredeyse yeknesak öykü ve durumların peşinden gitmeyi yeğler. O kadar ki, filmlerinin belki de tamamında hikâyenin dramatik kırılma noktası filmin ilk yarısı geride kaldıktan sonra ortaya çıkar. O ana dek karakterler arasındaki bağları, kişilik özelliklerini ve hikâye içindeki fonksiyonlarını ince ince işleyerek olgunlaştırır. Devasa trajedilere gerek bırakmadan sıradan insanın olağan, günlük dertlerine yoğunlaşır yalnızca. Ozu'ya göre sıradanlık ve basitlik kendi içinde çok daha yoğun bir öz barındırır. Evlenerek aileden kopan bir çocuğun ardında bıraktığı keder ya da evladına yük olmak istemeyen bir ebeveynin yaşadığı feragat ile karışık içsel çatışma her türlü entrika ve faciadan kat be kat derin anlamlar ifade eder.

Herhangi bir Ozu yapımının naif hikâyesinde ağır ve sakince ilerlerken dramatik gelgitlerden ya da tragedyalara özgü cılganmış olay örgülerinden tamamen soyutlanmış bir biçimde salınırsınız. Dramatik etkinin derinden hissedilebilmesi adına bir hareket, bir 'hadise' patlak versin diye binbir sabırla beklersiniz ve Ozu da her seferinde

ESRAR PERDESİ

TORN CURTAIN (1966)

"Rüzgarda Tavuk Misali" şeklinde Türkçeleştirebileceğimiz 1948 yapımı dram "Kaze No Naka No Mendori"...

Ozu'nun unutulmaz klasiği "Geç Gelen Bahar" (Banshun, 1949).

Resmi olmayan üçlemenin bir başka filmi "Erken Gelen Yaz" (Bakushû, 1951).

aynı sabırla sizi reddeder. Ta ki finale gelinip de o küçücük görünen kırılma noktası Ozu'nun karakterleri üzerinde çoktan silinmez izler bıraktığını açık edip boğazınızda bir yumruya dönüşüncüye dek. Sizin için basit ve önemsiz görünenin başkalarının 'sıradan' yaşantısında ne gibi derin neticelere kadir olduğunu hiç beklemediğiniz bir anda idrak etmenizi sağlar Ozu. Üstelik ruhunuz bile duymadan gerçekleştirir bunu.

Sözelimi yönetmenin aile temelli filmlerinin ilk örneklerinden 1949 tarihli "Geç Gelen Bahar" (Banshun) babasıyla yaşayan genç bir kadının uygun bir adayla evlendirilmek istenmesine rağmen, inadı ve babasından ayrılmama isteği ile yaşlı adamın kızının geleceğine mâni olmamak adına gösterdiği fedakarca ısrar arasında gidip gelen fazlasıyla yalın bir hikâye yapısına sahiptir. Öyle ki; çoğu zaman hem kızın hem de babanın yaşadığı kimi çelişkiler bile ilk bakışta fazla bir anlam taşıyor gibi görünür gözünüze. Fakat insan yaşamındaki en kaçınılmaz ve tabii olaylardan evladın evlenerek ayrı bir hane kurması hem gidenin hem de kalanın ruhunda tahmini ve tarifi imkansız fırtınalara, daha da ötesi duygusal bozgunlara sebebiyet verebilir.

YÖNETMENİN BAŞYAPITI KABUL EDİLEN "TOKYO HİKAYESİ" DE (TÔKYÔ MONOGATARI, 1953) BENZER BİR BOZGUNLA İÇİMİZİ DAĞLARKEN, ADIM ADIM, İVEDİLİĞE MAHAL VERMEDEN KURAR İSKELETİNİ. HEYECANLA BAŞLAYAN BİR AİLE ZİYARETİ

ömrünün sonbaharındaki yaşlı çift için bir hayal kırıklığı ve teessür vesilesine dönüşürken iki ihtiyarın her şeye rağmen bağışlayıcı ve sağduyulu duruşunu bozmayışı dipsiz bir yara açar izleyenin yüreğinde. Halbuki Ozu bir kez daha sofistike fiil ve şartlardan uzak durmuş, hikâyesinin temel direğini dünyevi meselelere dalıp giden evlatların yaşlı çifte yeterince vakit ayıramayıp ilgi gösterememesi gibi aslında son derece kanıksanmış bir durum etrafında inşa etmiştir. Öyle ya, hayatta herkesin öncelikleri, dirimsel ihtiyaçları ve bireysel sorunları vardır. Gündelik yaşamın biteviye temposunda anne-baba bile bir felaketin ardınca hatırlanır çoğu zaman. Nitekim Ozu da bu katı gerçeği görmezden gelmez ve yaşlı kadının beklenmeyen ölümüyle tüm aileyi bir araya getirerek beyhude vicdan azaplarının ve geçici pişmanlıkların ortaya dökülmesini sağlar. Ancak hayat yitirilen tüm değer ve yakınlarla

Ustanın renkli çektiği filmlerden "Yaz Sonu" (Kohayagawa-ke No Aki, 1961).

rağmen bir şekilde yoluna devam etmektedir. "Tokyo Hikayesi"nde olduğu gibi belki yalnızca bir ya da iki kişi o gidişin yarattığı kuru ta derinlerde hissedecektir.

Hikâyesi ve evlilik kurumuna bakışıyla "Geç Gelen Bahar" ile aynı paydada buluşan ve bir bakıma gayri resmi bir üçleme oluşturdukları varsayılabilir "Erken Gelen Yaz" (Bakushû, 1951) ve yönetmenin son filmi olan "Bir Güz Öğleden Sonrası" (Sanma No Aji, 1962) da ayrılık arifesindeki geniş ailelerin dokunaklı öykülerini perdeye taşıırken, Ozu biçiminden en ufak bir taviz vermemeyi sürdürür. Öte yandan bu filmlerin yanı sıra,

savaş sonrası çektiği yapımların büyük bölümü neredeyse tek bir bütünün parçalarını andırır. Söz konusu filmler arasında hikâye düzeyinde son derece asgari değişikliklere giden yönetmen, belli başlı karakterlerine aynı ya da birbirine çok yakın isimleri bahşederek simgesel bir bütünlüğe de erişmiş olur. Neredeyse aynı öyküyü anlatıyor görünen "Geç Gelen Bahar", "Erken Gelen Yaz" ve "Bir Güz Öğleden Sonrası" gibi yapımlar bir organizmayı meydana getiren elemanlara benzetilebileceği gibi, bu yönüyle entegre bir yapı oluşturur.

OZU'NUN GEREK BİÇİMSEL GEREKSE ÖYKÜSEL MINİMALİZMİNİN EN İLGİNÇ ÖRNEKLERİNDEN BİRİ DE ALIŞILAGELMİŞ BİR DRAMATİK YAPIYI ELİNİN TERSİYLE İTEN 1959 YAPIMI "GÜNAYDIN" (OHAYÔ) FİLMİDİR. ÇOCUKLUK VE komşuluk ilişkileri üzerine ince bir komedi olan yapım bir yanlış anlaşılmanın körtüklediği dedikodu zincirinin yanı sıra, evlerine televizyon alınmasını isteyen ve fakat bu istekleri yerine getirilmeyince çareyi sessizlik yemini etmekte bulan iki çocuğun mızımlıkları etrafında gelişir. Filmin hikâyesinde neredeyse tek bir dramatik unsur bile göze çarpmazken, Ozu bu mütevazı yapıdan televizyonun kültürel kimliğe etkileri

ESRAR PERDESİ

TORN CURTAIN (1966)

Ozu'nun ilk dönemine ait önemli yapıtlarından "Doğdum, Ama..." (Otona No Miru Ehon - Umarete Wa Mita Keredo, 1932).

Üçlemeyi tamamlayan "Bir Güz Öğleden Sonrası" (Sanma No Aji, 1962).

Ozu'nun belki de en çok bilinen klasiği "Tokyo Hikayesi" (Tôkyô Monogatari, 1953).

gibi gayet yoruma açık bir olguyu irdeleme fırsatı yaratır. Ustanın ilk dönemine ait mühim filmlerinden "Doğdum, Ama..." (Otona No Miru Ehon - Umarete Wa Mita Keredo, 1932) da keza çocuk dünyası üzerine bir yapımdır. Filmin neredeyse üçte ikisi çocukların kendi aralarında yaşanan çekişmeler ve yaptıkları haytallıklar çevresinde şekillenirken, çocukların mizacına atfen naif olduğu kadar merhametsiz de bir arkadaş ortamı sunar bize Ozu. Yine de masumane bir merhametsizliktir onun resmettiği. Fakat çocuk saflığı yetişkinlerin dünyasıyla çarpıştığında işte asıl o zaman neye uğradığını şaşırarak ve büyüklerin acımasız sosyal düzeniyle yüz yüze gelecektir Ozu'nun haylaz veletleri. Toplumdaki sınıfsal ayrımlara çocukların gözünden bakmayı deneyen yönetmen bir noktaya kadar son kerte keskin bir hiciv ortaya koymayı da başarır.

OZU'NUN GÖRMEZDEN GELİNE DEMEYELİM AMA OLASILIKLA TEKNİK ÜSLUBUNDAKİ MINİMALİZMİN DE ETKİSİYLE EN FAZLA DİKKATLERDEN KAÇAN ÖZELLİKLERİNDEN BİRİ MİZANSEN YARATMA konusundaki yetkinliğidir. Onun yaptığı, kamerayı yer hizasında sabitlemekten çok ötesidir. Kılını kıpırdatmayacak bile olsa bir karakterin duruş pozisyonundan bakış açısına, sahnede arka planı oluşturan nesnelerin yerleşiminden derinlik algısına kadar her nevi nüansa gösterdiği ihtimamla tek bir plan üzerine bile uzun uzadıya kafa yordüğünü kavrayamamak için ya bakmayı bilmemek gerekir veyahut ciddi bir görme bozukluğundan muzdarip olmak. Ozu'yu özel kılan tam da budur işte; neredeyse hiçbir efor sarf etmiyor görünürken uygulayımında bugün belki tonlarca sinemacının hayal etmekte dahi zorlanacağı bir kusursuzluğa ulaşabilmesi ve izleyenin gözüne sokma ihtiyacı duymaksızın teknik mükemmeliyetin altını fikri bilgelikle doldurabilmesidir. Bu yüzden günümüzde Ozu'nun tam bir karşılığı yoktur. Bugünün Avrupa arthouse sinemasını en derinden etkilemiş isimlerin başında gelmesine rağmen taklit edilebilirliği mümkün ancak tekrar edilebilirliği olanaksız bir düşünce ve sanat adamı oluşundandır; zamanımızın gerisinde kalmış izlenimi uyandırırken aslında fersah fersah önünde ilerleyişi.

Altyazı

AYLIK SİNEMA DERGİSİ

ARALIK 2013

Mahmut Fazıl Coşkun'dan
Yozgat Blues

Ercan Kesal ile
Ekran Başında Söyleşi

Çok Hitchcock Bilen Adam:
Ian Haydn Smith

Gezici Festival

Kayıp Bir Dünyada: Saroyan Ülkesi

Kanepeye Çöken Histeri: Köksüz

www.altyazi.net

GENERAL İDİ AMİN DADA

Barbet Schroeder'in 1974 yapımı, hem **'eğlenceli'** hem de **'kan donduran'** belgeseli "General İdi Amin Dada" (Général Idi Amin Dada: Autoportrait), binlerce kişiyi **katleden** bir diktatörün **'özünde'** nasıl bir insan olduğunun peşine düşüyor.

İLGİNÇ, BÜTÜNLEYİCİ VE ÖZETLEYİCİ BİR ANEKDOT İLE BAŞLAYALIM. "GENERAL İDİ AMİN DADA" NIN (GÉNÉRAL İDİ AMİN DADA: AUTOPOURTRAIT) ÇEKİMLERİ TAMAMLANIYOR VE BELGESELİN YÖNETMENİ BARBET SCHROEDER FRANSA'YA DÖNÜYÖR. FİLM, FRANSA BAŞTA OLMAK ÜZERE DÜNYANIN BİRÇOK YERİNDE GÖSTERİME GİRİYOR VE ÇOK İYİ GERİ

dönüşler alıyor. General İdi Amin'in Fransa'daki casusları da elbette ki ilk fırsatta sinemaya gidiyor; filmin her saniyesini not alıyor ve liderlerine satır satır iletiyorlar. Bunun ardından belgeselin yaklaşık iki buçuk dakikalık bir bölümünden hoşlanmayan İdi Amin Dada, Schroeder'e ulaşarak malum iki buçuk dakikanın filminden kesilmesini istiyor. Schroeder, bunu ülkesindeki telif hakkı yasalarına güvenerek kabul etmiyor. İdi Amin de bu davranışa misilleme yaparak Uganda'daki bütün Fransız vatandaşlarını bir otele topluyor; etraflarını da çok sevdiği ordusuyla kuşatıyor. Haliyle, İdi Amin'in hoşlanmadığı o iki buçuk dakika, en azından Uganda'daki iktidarını kaybedene değin filminden kesilip çıkarılıyor.

Bir öncül mevzubahis haline getirdiğimiz bu hikayecik, bazılarımızın "İskoçya'nın Son Kralı" (The Last King Of Scotland) olarak bildiği İdi Amin'e dair mühim bir ipucu verdiği gibi şahsın tüm haletiruhiyesinin bir hülasası niteliğinde. Kendine 'ekselansları', 'hacı doktor', 'dünyadaki bütün hayvanların ve denizdeki balıkların efendisi' gibi unvanlar tesis edip, Uganda'daki İngiltere Büyükelçiliği'ni kapattırması hasebiyle 'Afrika'daki İngiliz topraklarının fatihi' olarak adlandırılan bir diktatörün daha az karikatür olmasını zaten bekleyemeyiz. Bir sinemacı için adeta hayal dahi edilemeyecek bir tecrübenin peşine düşen Barbet Schroeder de İdi Amin isminin altındaki çok değerli madenin farkında. Bu nedenle "General İdi Amin Dada" için enformatif olmaya meyilli bir zemin hazırlamak yerine belgeselini katıksız bir otoportreye dönüştürüyor; kamerasını bu nevi şahsına münhasır diktatörün ellerine ve zihnine emanet ediyor.

"General İdi Amin Dada", iki ucu açık bırakılmış, sade mi sade bir röportaj filmi kökeninde. Uganda'da yaşayanlara ve Uganda'ya yaşatılanlara dair tarihle somutlanmış bilgiler vermenin ya da batı kolonyalizminin kalıntıları üzerinden geniş kapsamlı cümleler sarf etmenin ardına düşmüyor. Kimler tarafından desteklendiği malum bir askeri darbenin akabinde, tüm hücreleriyle arzuladığı güce kavuşan bir diktatörün 'ego'sunu inceliyor. Bu 'inceleme' de tahmin edildiği üzere tek bir aktör üzerinden şekillendiriliyor. Yani, Schroeder, belgeseline 'başka bir ses'i yahut kendi sesini hiçbir şekilde dahil etmeyen, izleyeni yönlendirme güdüsünden büsbütün yoksun

bir damar yakalamaya çalışıyor. Bu 'pozitif müdahalesizlik', yönetmenin sadece ufak detaylarla kimi aydınlatıcı köprüler kurmayı amaçladığı sıralarda bozuluyor.

Belgeselin bu denli katıksız, sihirsiz ve süssüz bir yapıyla işler hale gelebilmesinin tek nedeni ise spot ışıklarının altında duran ve bu halden çok hoşlanan diktatörümüz. Zira ondan 'istenen' ve 'beklenen' cevabı almak için, soru sormaya dahi gerek yok. İsrailliler hakkında sahip olduğu faşizan fikirleri ifade etme biçiminden, bir ülkeyi nasıl fethedeceğini uygulamalı olarak göstermeye kadar varan geniş bir skalada kişiliğini örnekleyen İdi Amin, özbenliğini dışsallaştırmayı 'çok iyi biliyor'. İdi Amin, özgürlük maşasıyla ivmelenen katil psikolojisini, rasyonel bir edayla gizlemenin hesabını yapmıyor; bilakis, politikaya dair en saf hislerini maskeleyen dile getiriyor. 'İçtenlik' onun için bir amaç değil belki; ancak bir araç olduğu kesin. Doğumdan gelen ve belgeselin her anında üryan bir biçimde yüzümüze çarpan faşist dünya algısı zaten ileri sürdüğü her ideayı kendi zihninde, karşı konulmaz bir biçimde meşrulaştırıyor.

Schroeder'in belgeselinde 'o ve tesiri' yok; sadece 'o' var. İşin etki-tepki boyutuna varmak ise belgesel ile iletişim kurma biçiminize bakıyor aslında. Kameraların önünde binlerce insanın katili olmuş, iflah olmaz bir kötülük dans ediyor. 'Dans ediyor' ifademiz ise bir mecaz değil. Zira İdi Amin kelime anlamıyla dans ediyor; müzik yapıyor, mizah yapıyor ve fakir bir aileden yola çıkıp ulusal güç hiyerarşisinin en tepesine yerleşen bir adamın 'başarı' hikayesini yansıtmaya çalışıyor.

İdi Amin'i kayda değer bir süreç boyunca yalnızca birkaç metre öteden gözlemleme fırsatı bulan ve onun bir nevi aracısı olan Barbet Schroeder, belgeselin ardından yaşadıklarını şöyle ifade ediyor: "Binlerce insanı katleden bir caninin içindeki 'masum' ve 'eğlenceli' adamı duyumsadıkça rahatsız oluyor; fakat yaptıklarını yeniden hatırlayınca rahatlıyordum". Tehlikeli gibi görünen ancak temelde belgeselin genel hissiyatını dürüstçe belirginleştiren bu dışavurum, muhtemelen belgeselle temas kuran her neferin zihnini meşgul edecektir. Zira "General İdi Amin Dada"nın adı üzerinde; bu bir otoportre... Yani, İdi Amin'in sesli ruh betimlemeleriyle yolunu bulan ve en çok gerçeklikten nasiplenen bir canlandırma. Sacha Baron Cohen'in 2012 yapımı "Diktatör"ünde (The Dictator) düpedüz abartılı duran ve ayakları yere basmayan bir diktatör tiplemesinin bildiğimiz dünyada bir türev hırkasında 'var olmuş' olması, insan genlerinin alengiri olsa gerek.

“IŞIK HER ŞEYDİR!”

Avusturyalı üstat **Michael Haneke**’nin memleketlisi ve görüntü yönetmeni olan **Christian Berger**’le **17. Tallinn Siyah Geceler Film Festivali**’nde görüştük. Sinemacı, hem Haneke’ye hem de ‘görüntü’ye dair fikirlerini aktardı bize.

TALLINN’E GİDERKEN “IŞIK İÇİN KARANLIKTAN GEÇMEK GEREKİR” MİSALİ BİR CÜMLE DÜŞÜVERDİ AKLIMA. MALUM, KADIM BİR DEYİŞ AMA TARKOVSKI DE SÖYLEMİŞ. İZLEYEN HER FANİDE İZ BIRAKTIĞINI düşündüğüm “Stalker”ın (1979) çekildiği yerlere gidiyor olmaktadır sanırım. Kişisel menkıbemi bulmayı beklemiyordum, 17. Tallinn Siyah Geceler Film Festivali programındaki ‘en iyi Asya filmi’ni seçecek olan NETPAC jürisindeydim. Dünyanın kuzey ucuna yakın Estonya’nın başkenti Tallinn’in gün ışığı az, çoğunlukla karanlık kış günlerinde tuhaf bir zaman ve kafa kayması yaşamak da mümkün, dilerseniz. (Türkiye arasında saat farkı yok!) Gerçi kentin Rus mimarisi, Ortaçağ kiliseleri ve modern binalarının uyumuna hayranlıkla bakarken ortalıklarda kazara dolaşan kedi köpek görmedim. 15 Kasım-1 Aralık arasında yani iki haftayı aşkın bir sürede, uzunlu kisası yaklaşık 500 filmlik uluslararası devasa bir program sunan bu şahane festival, dışarıdaki dondurucu ayazdan sinemaya sığınmanın cazibesini artırıyor elbette.

Christian Berger’le piposunu tütürdüğü bir kapı eşiğinde titreyişken

tanıştık. Michael Haneke’nin memleketlisi ve çoğu filminin efsane görüntü yönetmeni Berger, festivalin ana jüri başkanı olarak gelmişti. Sonuçta büyük ödülü Paolo Sorrentino’nun “Muhteşem Güzellik” (La Grande Bellezza) filmine verdiler. Biz ise Afganistan ve Fransa ortak yapımı “Sabır Taşı”nda (Syngue Sabour) uzlaştık. Aradaki günlerde ise fırsatımız oldu, “Benny’nin Videosu” (Benny’s Video; 1992), “Piyanist” (La Pianiste; 2001) ve “Saklı” (Caché; 2005) derken “Beyaz Bant”la (Das Weiße Band; 2009) zirveye ulaşan işbirliklerini konuştuk...

Haneke’yle uzun yıllara yayılan beş filmlik işbirliğiniz nasıl gelişti?

İkimiz de yıllar içinde vizyonumuzu geliştirdik, daha inceldiğimizi umuyorum, kariyerimiz bir arada ilerledi. Tesadüfen, arkadaşlarımız aracılığıyla tanıştık. İkimiz de sinemadaki ışığın doğasına kafa yordüğümüz için tatlı ve iddialı bir sohbet oldu. O zamanlar şimdiki gibi tanınmış değildi ama operada, TV’de saygın işler yapıyordu. Derken “Benny’nin Videosu”nda birlikte çalışmaya karar verdik. İşbirliğimizin en önemli sırrı

birbirimizi dinlemektir. Ama Michael’in çok ısrarcı olduğunu, kafasındakinin olması için sınır tanımadığını söylemeliyim.

Nasıl yani, çok kavgaya dövüş oluyor mu?

O kadar da değil! (Kahkahalar) Michael, projeye başlarken her şeyi kafasında oturtmayı sever. Çekim öncesi birlikte kafa yoruruz. Sete geldiğinde ise her konuda kesindir! “Olmaz” desen halden anlamaz! Bazen sınırlarımı zorlar ama benim için müthiş ufuk açıcı oluyor.

Sanatsal ama bir o kadar da teknik bilgi isteyen işinizde başlıca prensibiniz nedir?

Tekniğe bel bağlamamak! En şahane anlar, bazen bir merceği ayarlayarak yakalanabilir. Tabii ki önce tekniği çözmek lazım ama yeniden başa, yaratıcılığa, hislerinize dönmeniz gerek. 68 yaşındayım, Michael de benden az yaşlı. Çizdiğimiz set eskizlerini görseniz uzay projesi gibi. Yani şimdiki teknoloji şahane ama bazen 30 yıl önceki ışığı kullanıyorum, yetiyor. Tüm hazırlığa rağmen sette aksaklıklar bitmez ve bazen basit bir çözümle muhteşem bir sonuç gelir. Bir de tesadüflere şans vermek gerek! Bazen bir cam yansıması, bazen bir sineğin uçuşu. “Stalker”daki köpekli sahnenin kazara olduğu ama Tarkovski’nin bunu filmin bütününe mükemmelen yedirdiği gibi.

Görüntü nedir sizin için?

Işık! Sembolik anlamda değil, karanlıkta ve gölgedeki tonları ancak doğru ışıkla bulmaktan söz ediyorum. Michael de ben de sinema perdesindeki karanlığı seviyoruz ve bunun da seyirciyi uyarmasını umuyoruz. O halde nasıl olacak, bunun için de ışık kaynağına kafa yoruyoruz. Hangi hissiyatı yansıtmak istiyorsunuz, soru budur!

Tarkovski, Bergman, Hitchcock bu nedenle büyük yönetmenler.

“Beyaz Bant”taki çocukların beyaz gecelikleriyle topladığı sahnede kameranın dönmesine rağmen gaz lambasından başka ışık kaynağını görmediğimi hatırlıyorum, gerçek miydi?

Neredeyse evet! Michael, o sahne konusunda kararlıydı ve mekan olarak dışarıdan yansıyacak ışık kaynağından mahrumdum. Gerilimli, kötücül bir sahne olması gerekiyordu. Ufak bir ilaveyle ışığı hallettik, kameramanımız da bir dansçı gibi ustalıklarla dolaştı etrafında.

“Beyaz Bant”, siyah beyaz olmasına rağmen nostaljik değil, bilakis çok keskin!

İkimizin de kafasında nostaljik bir dönem filmi yapmak yoktu zaten! Bilakis bütün gerilimi, karakterlerin duygularını

görüntülerle, yani gölgelerle hem de gerçekçi bir etki yaratacak şekilde anlatmak istiyorduk. Bu nedenle, keskin ve gerçekçi, çünkü hikayeye hizmet ediyor. Aynı çocukları ufak bir ışık numarasıyla yine beyaz gecelikleriyle başka bir sahnede daha ‘aydınlık’ çektik ve ‘melek’ gibi gösterdik. Yani ışık her şeydir!

Oyuncularla aranız nasıl?

Yönetmenlik yaptığımda oyuncular daha iyi anladım. Ama genelde uzak dururum. Biz Hollywood filmi yapmasak da bazen oyuncunun görüntü açısından derdi oluyor. Ama Juliette Binoche mesela çok korkusuz, “Saklı”daki performansından çok etkilenmişim, kendini kameraya teslim edenlerden.

Tallinn’deki ‘Ustalık Dersi’nizde “Piyani”in ışık sorunlarından

bahsettiniz, biraz açsanız?

Isabelle Huppert, saçının kızıl olmasında belirtti ve açık tenindeki çilleri de göstermemem gerekiyordu, yani bu renk çelişkisi zorladı. Ama önemli bir şey değil, çözüm her zaman vardır. O dönem ABD’den yeni gelmişti ve setteki ikinci gün yanıma yanaşıp “Bu ne böyle, belgesel mi çekiyoruz!” dedi. Meğerse ışık düzenini pek fakir bulmuş. İşte herkese anlatmaya çalıştığım bu! Görkemli teknolojiye her zaman ihtiyacınız yoktur.

Genç sinemacılara tavsiyeniz?

Güzel görüntülerle iyi film olmaz! Bakıyorum da şiirsel ve şahane görüntüler var filmlerde, ama hikayeye, karaktere hizmeti nedir, meçhul! Her şey bir süs gibi yüzeyde kalmış! Hislerinizi yoklayın, uyaracaktır!

ÖLÜ ADAMIN AYAKKABILARI

Bir sosyoloji tezi gibi görünen fevkalade filmi **“İşte İngiltere Bu”** (This is England, 2006) ile rüştünü ispatlayan **Shane Meadows’un** bu filminden iki yıl önce çektiği **“Ölü Adamın Ayakkabıları” (Dead Man’s Shoes)**, yönetmenin görece daha az kitleye ulaşan ancak **üzerine eğilinmeyi hak eden** filmlerinden. İntikam filmlerinin zincirlerinden boşanmış haline uzaktan bakan, **ayakları yere sağlam basan** bir iş.

İNTİKAM HİKAYELERİ BAŞLI BAŞINA BİR TÜR OLARAK ELE ALINDIĞINDA DA, HERHANGİ BİR TÜRÜN İÇİNE YEDİRİLDİĞİNDE DE İLGİ ÇEKİCİ OLMAYI BAŞARMIŞTIR. BÜYÜK BÜTÇELİ FİLMLERDEN, DİREKT DVD PİYASASINA OYNAYAN ÖRNEKLERİNE KADAR BELLİ BİR ÇEKİRDEK KİTLEYİ HER DAİM SAFINA ÇEKMEYİ BAŞARABİLMİŞ OLAN ‘İNTİKAM’ OLGUSU, SEYİRCİDE yarattığı ‘taraf tutma’ hissiyatını değer çatışmalarıyla harmanlayarak kafa karıştırır, ‘ben olsaydım...’ cümlesini zihinde defalarca canlandırır.

Adını anmaya başlayıp eksik bıraktığımız bir klasiğe denk gelirsek, saygı duyduğumuz yaratıcılarının intikamına kurban gidebileceğimizi düşündüren efsanevi westernlerden, sadece kanın gövdeyi götürdüğü -ama nedense- bizi doyuma ulaştırabilen ikinci sınıf örneklerine kadar bu suçlu zevkler, adalet mükemmelleştirilene kadar bizi etkisi altına almaya devam edecek. Takdir edersiniz ki böyle bir değişim imkansız, bundan dolayı etki süreklilik arz ediyor.

Bir sosyoloji tezi gibi görünen fevkalade filmi **“İşte İngiltere Bu”** (This is England, 2006) ile rüştünü ispatlayan Shane Meadows’un bu filminden iki yıl önce çektiği **“Ölü Adamın Ayakkabıları” (Dead Man’s Shoes)**, yönetmenin görece daha az kitleye ulaşan ancak üzerine eğilinmeyi hak eden filmlerinden. İntikam filmlerinin zincirlerinden boşanmış haline uzaktan bakan, ayakları yere sağlam basan bir iş. Haddini bildirmenin yarattığı istemli ya da istem dışı terörü,

mevzusunun ana hatlarına göz boyamadan serpiştiren ama asıl derdi iç acıtıcı trajedisini olabildiğine süssüz bir anlatımla izleyicisine sunmak olan **“Ölü Adamın Ayakkabıları”**, zihinsel engelli kardeşini ardında bırakıp askere giden Richard’ın ‘dönüşünü’ destanlaştırmadan kalbimizin derinliklerine salveriyor.

Richard evde yokken kasabanın torbacıları ve mafya özentileri olarak tanımlayabileceğimiz bir grubun eğlence malzemesi haline gelen küçük kardeş Anthony’nin, aylarca süren aşağılanma ve kullanılma döneminin geri ödemesini almak Richard’ın aklındaki tek şey. İş de pek zor değil aslında. Zira bu serseriler birlikte takılmayı seviyor, yerleri yurtları belli. Mizahi dozun standardın üzerinde seyrettiği aniden ortaya çıkıp korkutma, uyurken yüzlere palyaço maskeleri yapma gibi ‘buradayım’ mesajı veren çocuksu cezalandırma hamleleriyle tayfaya ‘hodri meydan’ diyen Richard, gitgide şiddetini arttırdığı psikolojik ve fiziksel şiddetle, dört başı mamur bir ‘vigilante’ olduğunu göstermeye başlıyor.

Ana kural; bir adamın ailesiyle uğraşmamanızdır. Uğraştığınızda bunun getirileriyle karşılaşmak zorunda kalıyorsunuz. Peki bunu bertaraf edecek kapasiteniz yoksa? Shane Meadows, kendi yazdığı senaryoda intikam dalgasının dağıttığı insanları bu duruma pek de

hazırlıklı olmayan profiller olarak çizmiş. “Ölü Adamın Ayakkabıları”nın en önemli farklarından biri de bu zaten. Kendilerini büyük balık olarak görenlerin, sınırları oldukça küçük bir kasabada dahi küçük balık konumuna düşmesi. Anthony’ye çektirdikleri süre boyunca gücü ellerinde bulunduran ancak bunu da kurbanlarının zihinsel engelli olmasına borçlu olan insanların, Tanrı tarafından affedilmesi gibi seçeneği içine sindiremiyor Richard. Bununla yaşayamayacağını bilincinde.

Ucuz roman kokulu ve gidişatı tahmin edilebilir olay örgüsü, daha kişisel ve tutkulu bir yöne evrildiği andan itibaren tat vermeye başlıyor. Richard’ın yapmaya karar verdiği şeylerin sebeplerini bir bir açığa çıkartan siyah beyaz flashback’ler hep doğru noktalarda devreye giriyor, hikayenin başında gördüğümüzde etkisini kaybedebilecek ‘intikam sebebi’ anların sıcaklığını ayakta tutuyor.

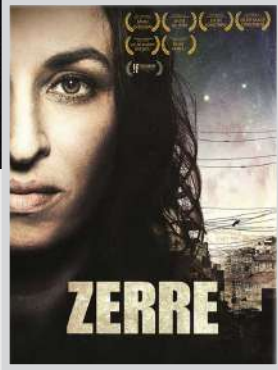
İlk etapta Richard’ın abartılı tepkiler gösterdiğine inanıyor olsanız bile içinde bulunduğunuz zamanla paralel ilerleyen geçmiş zaman, filmin gidişatında fikrinizi gözden geçirmenizi sağlıyor, dikkat dağınıklığı imkansız hale geliyor.

İnsanoğlunun karanlık noktalarına neredeyse yarı-belgesel bir tonda yaklaşan Meadows, perdede olanların stilize değil, gerçek gibi

görünmesini istemiş belli ki. Bu isteğinin peliküle aktarılmasında kendiyle çelişmemeyi başararak filminin içine az da olsa slasher sosu katmayı da denemiş. Şüphe hissiyatının üzerini kapatmayacak enderlikte karşımıza çıkan gaz maskesi şovu, farklı aletler kullanmak suretiyle renklenen intikam süreci, kullanılan sosun miktarına dikkat ettiğinizde lezzeti zirveye çıkarabileceğinizin kanıtı niteliğinde.

Gelelim pastanın en lezzetli yeri olan Paddy Considine performansına. 2011’in etkili bağımsızlarından “Tiranozor”la (Tyrannosaur) birlikte yönetmenliğe de adım atan Considine, Richard rolünde çok inandırıcı. Yaptığı şeyin doğru olduğuna inanan ve motivasyonu konusunda en ufak sıkıntısı olmayan karakteri, ne hissettiği konusunda ser verip sır vermeyen yüz ifadesiyle bir basamak yukarı taşıyor Considine. ‘Ardından gelen mimik gülümse olsa bir türlü, suratımıza tükürse bir türlü’ tekensizliğine küçük balıklar gibi bizi de mahkûm etmeyi başarıyor.

Ne olursa olsun yine de Richard’ın yanında olduğumuz gerçeğini bir kenara bırakmamız zor. “Ölü Adamın Ayakkabıları” trajik bir final twisti ve İrlanda menşeli sessiz, barışçıl, rahatlatıcı müziğiyle nihayete ererken zihnimizde bu haklı intikamcının sözleri yankılanıyor: “Sizin canavar olmanız gerekiyordu ama beni canavar yaptınız”...

ZERRE

★★★★
YÖNETMEN Erdem Tepegöz
OYUNCULAR Jale Arıkan, Rüçhan Çalışkur,
Özay Fecht, Dilay Demirok,
Remzi Pamukçu
YAPIM/SÜRE 2012 Türkiye, 80 dk..
GÖRÜNTÜ/SES 1.85:1, 5.1 DD ve 2.0 DD Tr.
ŞİRKET Tıglon (Kule Film)

ERDEM TEPEGÖZ, İLK
FİLMİ "ZERRE"YLE
'EMEĞİNİN DRAMI'NA
GERÇEKÇİ BİR
PENCEREDEN BAKIYOR.

ANNESİ VE KIZIYLA YAŞAYAN (YAŞAMAYA ÇALIŞAN) ZEYNEP'İN HİKAYESİDİR "ZERRE"DE ANLATILAN. KİT KANAAT GEÇİNER bu küçük aile, varlığını Zeynep'in çalışmasına bağlamıştır. O çalıştığı zaman karınlarına bir lokma ekmek girer, çalış(a)madığındaysa işler iyice zorlaşır onlar için...

Erdem Tepegöz, 80 dakikada anlattığı bu hikayeyi bir 'trajedi' ortaya koymuyor aslında. Melodramın derinliklerine de çekmiyor filmini, orada kaybolmasına izin vermiyor. Evet, izleyenin tepkisiz kalamayacağı bir dramla bütünlüyor çalışmasını, ama karanlığa teslim olmuyor hiçbir zaman. Zeynep'in bir saniye bile bitmeyen çabası, 'insanca' yaşamının peşinde koşan bu karakteri özelleştiriyor ama 'süperleştirmiyor'. Türkiye toplumunun büyük bir kısmının içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıların küçük ölçekli bir yansıması bu hikaye. Zeynep de yığınların çılgınlığının beyazperdedeki ete kemiğe bürünmüş hali.

"Zerre", gösterdiklerinin ötesine geçip hissettirdikleriyle var olan bir film. Basit, küçük

bir hikaye anlatmasına karşın, bu hikayenin içindeki evrensel boyutla öne çıkıyor. İnsanca yaşayabilmek için çabalayan Zeynep'in umutla umutsuzluk arasında gidip gelen, mutlulukla mutsuzluğu aynı potada eriten serüveni, büyük ölçekte insanlığın standart defolarını açığa çıkarıyor. Emeğiyle var olma mücadelesi veren insanın 'görünmez' kılınmasının ipuçlarını yakalıyoruz bu hikayede. Harcanan emeğin nasıl geri döndüğüne işin can acıtıcı evresini oluşturuyor; kırılıyor iyice insanın ruhu ve un ufak olup buharlaşıyor.

"Zerre"deki Zeynep'in dramı, var olan ama varlığının hiçleştirildiği bir durum. Ona yakın ya da uzak durmak gibi bir şey söz konusu değil, çünkü hafızalardan silinmiş bir 'yaratık' o artık!

Jale Arıkan'ın hikayenin 'salya sümük' noktasına gelmesine izin vermeyen performansı...

Jale Arıkan'dan kaynaklanan 'yabancılaşma', hikayeyi zaman zaman sarsıyor ama yıkmaya çalışmıyor.

Sadibey.com

"Sinemacılık ve filmcilik yararına
bağımsız iletişim platformu"

PASİFİK SAVAŞI

ORJİNAL ADI Pacific Rim

YÖNETMEN Guillermo Del Toro

OYUNCULAR Charlie Hunnam, Idris Elba, Rinko Kikuchi, Charlie Day, Ron Pearlman

YAPIM/SÜRE 2013 ABD, 125 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.40:1, 5.1 DD İng. ve Tr.

ŞİRKET Tigon (Warner)

**“PASİFİK SAVAŞI”NI
SEVEBİLMENİZ İÇİN
‘ÖZEL’ BİR ZEVKE
SAHİP OLMALISINIZ
YOKSA İŞİNİZ ZOR!**

GODZILLA (GOJIRA) FİLMLERİ JAPON B SINEMASININ EN ÇOK SEVİLEN BİR ALT TÜRÜ NEREDEYSE. HEM HOLLYWOOD’DA HEM DE birçok ülke sinemasında kendi imkanlarınca taklitleri de yapıldı. Hatta önümüzdeki yıl Hollywood bir kez daha “Godzilla”yla hasılat arayacak...

Bir de yine Japon menşeli Robotech, Voltron, Transformers gibi değişim geçiren dev robotların (mecha) savaştığı animeler var. Uzakdoğu kaynaklı bu aksiyon maceralar kuşkusuz çocukken hepimizin bir şekilde ilgisini çeken yapımlardı.

Bu iki tür de aslında kendi kitlesini oluşturmuş özel bir zevke hitap eden filmlere vesile oldular. “Pasifik Savaşı” da “Gojira” ve mecha animelerin bir karışımı... Doğrusu bu türün sevenleri için çok da cazip gelebilir. Ama türe yabancı olanlar ya da ilgi duymayanlar için tam bir kabus... Dev uzaylılarla (filmde onlara kaiju deniyor) okyanuslarda çarpışan insan yağımı dev robotlar (onlara da Jaeger deniyor) arasında yaşanan yumruk yumruğa kavgalar şeklinde özetlenebilecek bir hikayesi var filmin.

Doğrusu kimse karakter gelişimleri ya da olağanüstü ‘plot’ sürprizleri beklemiyor belki ama yine de öylesine sallapati bir hikaye var ki ortada, insan biraz olsun ilgilenmek istese de başaramıyor. Çünkü mevzu bir hikaye anlatmaktan ziyade robotların canavarlarla devasa çarpışmalarını resmetmek sanki... Bu konuda zaten kanıtlanmış bir teknik başarı var. Her ne kadar gürültüden ve dönüp duran dişlilerden gözümüzü kulağımızı alabildiğimizde olan biteni anlayabildiğimiz “Transformers” filmlerinden şerbetli olsak da “Pasifik Savaşı”nın en cazip noktası bu devasa çarpışmalardaki teknik üstünlük... Ama basmakalıp karakterlerin gayet tanıdık bir olay örgüsü içindeki devinimleri, bu tür sinemayla özel bir bağ kuramamış seyirci için oldukça yetersiz kalacaktır yine de...

2008 yapımı “Canavar”ı (Cloverfield) tekrar izleme isteği uyandırıyor...

Ron Pearlman artık rol aldığı her filmde kendisini tekrar ediyor sanki...

SINEMAMUZIK.COM

“Bir tıkla gerçek habere ulaş”

REDEMPTION

“Tabu”nun becerikli yönetmeni **Miguel Gomes** sıradan görüntüleri sıradışı siyasilerin samimi öykülerine dönüştürerek siyasetçi bilinçaltını ortaya koyarken, ‘found footage’ tarzının imkanlarını da sergiliyor. Yılın en orijinal kısa filmlerinden biri.

YÖNETMEN Miguel Gomes
YAPIM 2013 Portekiz
SÜRE 26 dk.

B ULUNTU (FOUND FOOTAGE) FİMLERİ SEVİYORUZ. KEŞFEDİLMİYİ BEKLEYEN GÖRÜNTÜ DENİZİ VARKEN, DÜNYAYA YENİ GÖRÜNTÜLER getirmek yerine eskileri besleyenleri seviyoruz. Eskicilerin ve çok tatil yapan ailelerin çekmeceleri, müzik, metin ve kurgu oyunları ile filme dönüşmeyi bekleyen görüntülerle dolu. “Tabu”nun becerikli yönetmeni Miguel Gomes de öyle yapmış; kimi amatör, kimi gayet profesyonel malzemeden dört hikayelik politik bir kısa film çıkarmış.

Portekizli bir çocuğun ailesine yazdığı özlem dolu mektuptan oluşuyor ilk bölüm. Çocuğun kaygıları kendinden Portekiz’e kayıyor. Sonraki bölümde bir İtalyan’dan eski dostlarını, düşmanlarını, faşistlere taş attığı eski zamanları dinliyoruz.

Üçüncü bölüm bir Fransız siyasetçinin kızına yaptığı itiraflardan oluşuyor. Son hikayede ise Doğu Almanya’yı gururlandıran eski bir düğünde gelin bir yabancılaşma içinde...

Oynayan çocuklar, düğün manzaraları gibi toplama görüntüler üzerine düşen metinler asla olağanüstü değil fakat filmin sonunda sahiplerini öğrendiğinizde, neden birlikte olduklarını düşünüyorsunuz: İlki Portekiz Başbakanı Coelho’ya, ikincisi Berlusconi’ye, üçüncüsü Sarkozy’ye, sonuncu Angela Merkel’e aittir...

Dört siyasetçinin farklı dönemlerinden gelme metinlerde çözülme içeren ortak bir his var ve bu en çok Merkel’in düğününde yaptığı itiraflarda hissediliyor. Doğu Almanya’ya, ailesine ve hatta evlenmekte olduğu adama inancını kaybetmiş bir kadını dinliyoruz. Bunları Merkel’in geçmiş yıllarda Doğu Almanlar üzerine yaptığı talihsiz açıklamalarla birlikte düşünmek ilgi çekici.

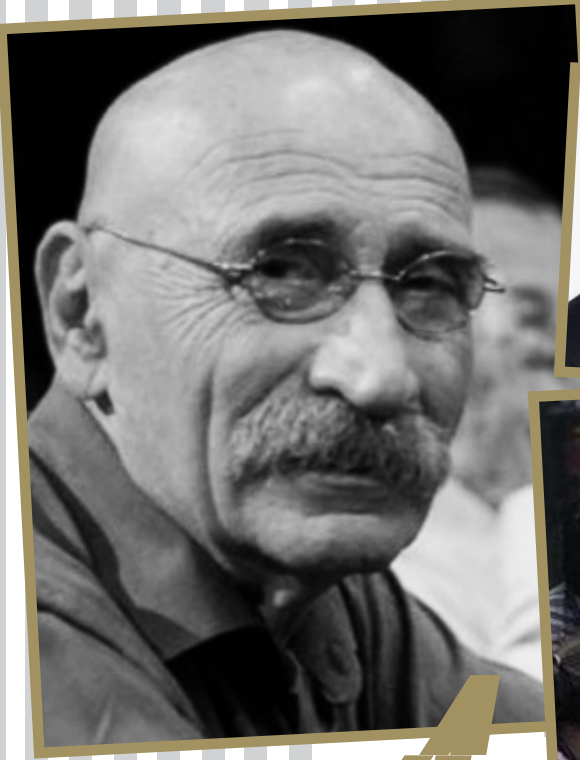
Gomes sıradan görüntüleri sıradışı siyasilerin samimi öykülerine dönüştürerek siyasetçi bilinçaltını ortaya koyarken, ‘found footage’ tarzının imkanlarını da sergiliyor. Yılın en orijinal kısa filmlerinden biri.

ACISIYLA,

TATLISIYLA,

EKŞİSİYLE

Ekşi Sinema
www.eksisinema.com

1- İşte sinemanın öyküsü!

Mark Cousins'ın çektiği 15 saatlik "Sinemanın Hikayesi"nin (The Story Of Film: An Odyssey) ezber bozan bir tarafı var; Avrupa ve Amerika odaklı sinema tarihi algısını kırarak sinemanın evrenselliğine vurgu yapıyor. Sinemaseverim diyen herkesin izlemesini canı gönülden istediğimiz bu belgesel, İstanbul Modern'de 19 Aralık'tan itibaren gösterilecek. Fırsatınız varsa kaçırmayın!

2- İşinin ehli insanlardan atölye

Bahçeşehir Üniversitesi İletişim Fakültesi bünyesinde kurulan, Enstitü Düşün Yapım Yazın Ajansı, sinema ve edebiyat atölyeleri düzenlemeye başlıyor. Eğer senaryo yazımı, edebiyat, kurgu ve oyunculuk gibi alanlarla ilgileniyorsanız, işinin ehli insanlardan bu konulara vakıf olma şansınız var. Bilgi isterseniz adres şöyle: www.enstituajans.com

3- "Zerre" hâlâ ödül alıyor!

"Aile Oyunu" sayfalarında eleştirisini okuyacağınız Erdem Tepegöz'ün "Zerre" filmi, dünyayı dolaşıp ödül toplamaya devam ediyor. En son 14. Tiflis Film Festivali'nde 'en iyi yönetmen' ödülünü aldı. Film, daha sonra Viyana İnsan Hakları Film Festivali, Fajr Film Festivali ve Beijing Film Festivali'ne de katılacak.

4- "Ölüm Yolu"nu biliyor musunuz?

Tuncel Kurtiz'in çok da bilinmeyen bir belgeseli var: "Ölüm Yolu". 1970'lerde 'Alamancılar'ın Türkiye yolculuklarını, sonra da tekrar acı vatana dönüşlerini anlatıyor. Üst düzey bir çalışma... 15 Aralık Pazar günü saat 15.00'te Salt Beyoğlu'nda gösterilecek. İnsan mutlaka izlensin istiyor.

5- SİYAD Onur Ödülleri

Umarım bu duyuruyu reklam olarak algılamazsınız! Yeni yıl yaklaşıyor, geleneksel SİYAD Ödül Töreni de 20 Ocak'ta Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda gerçekleşecek. Gecece oyuncu Serra Yılmaz ve Macit Koper ile yönetmen Ali Özgentürk'e SİYAD Onur Ödülü takdim edilecek. Öncelikle sinemaya katkılarından dolayı kendilerine teşekkür eder, başarılarının devamını dileriz.

ROCK FM 94.5

7. CADDE

SİNEMA VE SOUNDTRACK DÜNYASINA KEYİFLİ BİR YOLCULUK

BİLGEHAN ARAS'LA **7. CADDE** HER ÇARŞAMBA 00.00 / 02.00 ARASI
94.5 ROCK FM'DE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“ ROMAN YA DA KURMACA OKUMAM. OKUDUKLARIMIN ÇOĞUNUN, ÇAĞDAŞ
BİYOGRAFİLER VE GEZİ KİTAPLARI OLDUĞUNU SÖYLEYEBİLİRİM. KURMACA OKUMAYIŞIMIN
NEDENİ İSE, ELİMDE OLMADAN KENDİ KENDİME ‘BU KONUDAN BİR FİLM YAPILABİLİR Mİ?’ DİYE
SORMADAN DURAMAYIŞIM. ”

Alfred Hitchcock